

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 4.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 240
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 15.

Šibenik, 15. travnja 1922.

God. II.

„Nema ga ovdje; uskrsnuo je....“

Na grobovima svjetskih velikana čitaju se historijski natpisi, koji označuju veličinu njihova duha, te predavaju potomstvu sjajnu uspomenu o njihovim djelima. No one ledene riječi govore, da je za njih ondje sve svršilo, ondje se zaustavio njihov život i slava.

Na grobu Krstovu čita se neobični natpis, riječi, koje očituju, kako je baš s ovog mjesta počela njegova slava i život. „Nema ga ovdje; uskrsnuo je...“ U ovom je sva veličina Golgotskog Mučenika! U ovom je božanstvo Kristovo!

„Nema ga ovdje; uskrsnuo je...“ Ovo su riječi, u kojima je izrečena osnovna misao svega kršćanstva, riječi, koje sintetiziraju najveću i temeljnu istinu katoličke Crkve. Bez ove historijske istine srušilo bi se čitavo kršćanstvo kao niz laži, kao jedno praznovjerje. Kristovo Uskrsnuće naprotiv je oni granitni stup, na kojem počiva velebna zgrada kršćanstva.

Krist je uskrsnuo! Ovaj veseli glas odjekivat će sutra širom kršćanskog svijeta. Kulturni narodi, koji svoju civilizaciju imaju od Krista, obnovit će, u srcima vjeru i ljubav prema Nazarencu, koji je s Golgote zavladao svijetom i osvojio za sebe svojim Uskrsnućem milijune i milijune duša. Ovu vjersku misao, kao što su je ispovjedali u prošlosti bezbrojni milijuni kršćana, tako i danas drugi bezbrojni milijuni u istu istinu vjeruju.

Kršćanstvo je oslanjajući se na ovu istinu preporučilo svijet. Ono, otkrijepljeno neoborivim dokazima svog božanskog porijekla, ušlo je u svijet, da izvrši najveću zadaću, da obnovi čovjeka, da mu preporodi dušu i srce. Historija svjedoči, da je kršćanstvo divno izvršilo svoju nebesku misiju, te je propovijedajući apoteozu Golgote, kao temeljnu misao svoje nauke, proizvelo čudesa kod svih naroda.

Jednaku snagu, istu vitalnu moć, neugasivu, neiscrpivu, ima kršćanstvo i danas u sebi, jer je ono sveđ aktuelno, vječno.

Narodi Evrope nalaze se ne samo u ekonomskoj krizi, već još većma u duševnoj, koja je uzrok svih ostalih kriza. Materijalističko shvaćanje života, težnja za neobuzdanim užicima, egoizam podignut do kulta, i surovo pravo jačega to su rane, koje ugrožavaju budućnost čovječanstva.

Mnogi su narodi prošli minulih godina svoju Golgotu, ali ne mogu da slave još svoje potpuno Uskrsnuće. Jugoslaveni iza Kalvarija stoljetnih patnja dočekali su svoje narodno Uskrsnuće, ali ovo još nije potpuno, nije još sveopće. Ostali su još stari grijesi, ukočeni mentaliteti, izmjenično nepouzdanje, obična mržnja i gramženje za vlašću kod mnogih. Uskrsnuo je naš stoljetni patnik, ali nije očutio posvema veliki dar slobode. Treba duševno uskrsnuće kod naroda i kod pojedini-

naca. Bez vjerskog Uskrsnuća i narodno je manjkavo.

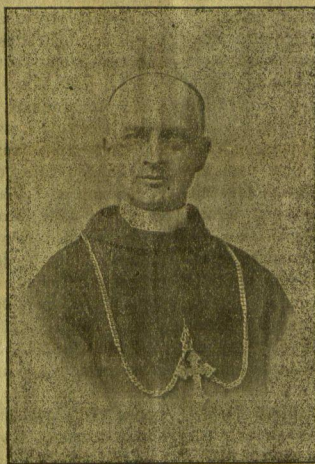
U Genovi zasjeli su i pobjednici i pobjedeni i neutralci za stol u namjeri, da obnove Evropu. Ali u čemu? Cilj je ovoj konferenciji ekonomski preporod Evrope. S Vatikana odjeknuo je glas Kristovog zamjenika na zemlji, oca kršćanstva, te je, vjeran svojoj nebeskoj misiji, doviknuo svim državnici-ma i diplomatima, da najbolje jamstvo za mir ne daje šuma bajuneta, već međusobno pouzdanje i prijateljstvo. Glas je ovo evanđelja, poziv je ovo Crkve, koja dikтира precizno, bez

okolišanja, otvoreno svim narodima riječi života i smjer, kojim mora ići Evropa, želi li da se obnovi u ekonomskom životu.

Blagoslov Gospodnji sazvao je Pio XI. na konferenciju i Bog dao, da državnici, vođeni svijetlom načela pozitivne religije, dadu izmučenim narodima ljubav i mir.

U broju naroda, koji vijećaju nalazi se i naš. I on trpi od iste boli; i njega tište iste rane. Prvi je lijek za njega i to pravi, bude li prožet duboko Kristovim duhom, bude li seo njemu moglo reći, u pogledu njegovoj duhovnoj preporoda: „Nema ga ovdje; uskrsnuo je...“

Novi šibenski biskup

Presv. O. dr. Jeronim Mileta.

Oblasne i sreske samouprave.

(Konač govora nar. poslanika dra Dulibića.)

Rekao sam dalje, da će oblasti biti lišene svoje vlastite volje, samoodluke i slobodnoga raspolaganja. Već je bilo govora o tome, a i drugi govornici su istakli, kakav će biti državni nadzor nad oblastima. Ja priznajem, da državna vlast mora da ima pravo nadzora i da mora da vrši taj nadzor nad oblastima, ali po onome što ovaj zakon određuje glede nadzora, nema koraka, koji može oblasni odbor učiniti, a da za njim ne klipše veliki župan sa svojim nadzorom. Veliki župan ima pravo da prisustvuje i sjednicama oblasnog odbora, a ne samo sjednicama skupštine. I tako oni, koji budu izabrani u oblasni odbor, ne će imati ni časa slobode ni mogućnosti, da na redovitom zboru i sastanku raspravljaju i pretresu koje pitanje, koje se baš može ticati istoga velikog župana i njegove djelatnosti. Dogodit će se radi toga, da će ovi odbori — umjesto da u redovitim sjednicama lijepo i legalno pretresaju stvar, da na primjer zaključa, da će se podignuti tužba ili žalba protivu rada velikog župana — to učiniti kra-

dimice, van sjednice, na tajnim sastancima, što je na uštrb ugleda samouprave i na štetu same stvari.

Zašto mora veliki župan da prisustvuje sjednicama oblasnog odbora? Mi smo prije imali tako zvane zemaljske odbore, ali nikakav član vlade nije imao prava da prisustvuje tim sjednicama. Član vlade ima prava da obustavi izvršenje stanovitih zaključaka, ako smatra da su protivni zakonu ili ustavu, a drugo pravo ne bi smio da ima. Ovdje je potpuno skućena sloboda oblasne samouprave. Oblasna skupština ima pravo da traži od velikoga župana, da razjasni stanovite stvari, koje se tiču javne uprave, dakle ne samo samouprave, nego i državne uprave. Veliki župan ima dužnost, da toj oblasnoj skupštini podnosi izvještaj o tim državnim poslovima. Ali oblasna skupština na taj izvještaj velikoga župana nema prava ni da pisne! U ovom zakonu izričito je kazano, da je isključena svaka diskusija o izvještaju velikog župana. To je jedna nerazložita odredba. Najprije je nerazložito, da narod, na svo-

joj skupštini ne može da kaže svoje mišljenje glede načina, kako se sa državom upravlja. Onda je ta odredba nerazložita radi posljedica, jer se ne će raspravljati na redoviti način u skupštini, pod kontrolom javnosti, nego će se povesti govor opet na privatnim sastancima ili tajnim konventiklima, ili će se pokušati, da se raspravlja povodom druge koje debate, kad za to mjesta nema. Tu opet nastaje nered radi skućenosti samoupravne slobode.

Vidjet ćete i druge smetnje, koje će bez dvojbe nastati u načinu, kako će oblasni odbor voditi upravu. On se sastoji od više odbornika. Po ovim odredbama mi ne ćemo imati oblasni odbor, nego ćemo imati onoliko odbora, koliko ima članova. Sa svakom granom oblasne uprave upravlja samostalno odbornik, komu je ta grana povjerena. On je i naredbodavač za izdatke, pa će se dogoditi prema onome, kako su kod nas radi strancarstva strasti raspaljene, da uprava u oblasti ne će biti jedinstvena, ne će se raspravljati prema volji većine oblasne skupštine, jer će svaki odbornik raditi po svom čefu i prema interesima svoje stranke. Ja mislim, ako se htjelo učiniti nešto dobro, da je trebalo stvar tako urediti, da zaključke o upravi u svima granama donosi cio odbor, a da odbornici budu referenti pojedinih grana uprave. To samostalno vođenje poslova po jednom odborniku moglo bi vrijediti za ministre, koji stoje pod jakim kontrolom skupštine i raznih odbora, ali ne ide, da jedan odbornik ima istu vlast kao i ministar, jer će odatle nastati veliki sukobi i svade na štetu uprave i naroda.

Ja bih imao nešto da kažem o izbornom redu. Meni se čini, da je ovaj izborni red ishitren. Ja ne znam, da li ovakav izborni sistem, kao što je usvojen ovdje, postoji u kakvoj drugoj državi. Ovo je nešto kombinovano iz raznih sistema, ali ne odgovara našim prilikama, a najmanje odgovara načelu proporcionalnog predstavnštva. Prama tomu, kako su stranke rascjepkane, može doći do toga, da stranka, koja ima relativnu većinu, dobije gotove sve mandate i da mnoge stranke, koje su dobile izborni količnik, ne dođu ni do kakvog mandata. Nadugo bi bilo to dokazivati primjerima i računima. Samo konstatiram, da ne samo ne će dobiti mandata stranke, koje nemaju prvi količnik, nego ga mnoge stranke ne ne će dobiti ni kad imaju drugi količnik, jer zakon kaže, da će o zadnjem mandatu, ako konkuriše više stranaka, kocka odrediti, kojoj će stranci taj mandat pripasti. Mogu i tri i četiri stranke, koje su dobile drugi količnik konkurisati za taj mandat, jedna će ga dobiti kockom, dok ostale stranke ostaju nezastupane. Ovo pitanje treba vratiti pododboru, da ga bolje prouči.

Izjavljujem, da ću glasati protiv ovoga zakonskog prijedloga.

Nepozvani branitelj.

G. Dušan Manger napisao je u 75. broju „Novog Lista“ članak pod naslovom „Nedozvoljena borba“, ustajući na obranu g. Pribičevića protiv pisanja g. Protića, novina hrv. bloka i novina hrv. pučke stranke. G. Manger veli da je Pribičević „jedan od najljepših značaja, što ih je u ovo zadnje doba bilo u našem narodu“.

G. Manger predbacuje našem listu, da on ustaje protiv Pribičevića zato, jer da je on — prema našem pisanju — neprijatelj Hrvata i katoličke Crkve, jest, baš za to ustajemo protiv g. Pribičevića, jer je on neprijatelj i Hrvata i katoličke Crkve. Da je on neprijatelj katoličke Crkve, dokazuje kancelparagraf vidovdanskih ustava; dokazuje njegova prosvjetna politika; dokazuje ukidanje katoličkih privatnih škola; dokazuje proračun za pravoslavne i katolike, prema kojemu za kat. Crkvu nije predviđeno ni desetinu onoga, što je predviđeno za pravoslavnu; dokazuje proganjanje katoličkih religioznih, prosvjetnih i gimnastičkih organizacija; dokazuje siljenje kat. mladeži, da prisustvuje obredima druge vjere (slučaj u Subotici) i t. d. A da je on i neprijatelj Hrvata, o tom ne treba trošiti mnogo riječi. To dokazuje njegov čokorilovski mentalitet, dokazuje vidovdanski ustav, dokazuje parcelacija Hrvatske, dokazuje hegemonistička politika jednoga plemena, u kojoj on vodi glavnu riječ; dokazuje plaćenici vlade, koji uništavaju privatnu imovinu Hrvata, koji počinjaju atentate na građane Hrvate. Zvali se ovi jugofašistički gospodski hajduci, Narodna Obrana ili nacionalisti, svejedno je, jer je utvrđeno, da su oni vladini plaćenici, po priznanju samog kraljevskog komesara Demetrovića.

Tvrđnju, da je borba protiv Pribičevića ujedno i borba protiv našeg narodnog jedinstva, ne bi izrekao nijedan čovjek, koji ima imalo smisla za politiku, politički i parlamentarni život. A takvu tvrdnju napisao je eto glavom g. Dušan Manger, srednjoškolski ravnatelj, imenovan u eri Pribičevićeve vladavine!

G. Manger može i nadalje imati mišljenje, da je Pribičević „jedan od najljepših značaja“. Mi mu te iluzije ne možemo ukinuti. Mi ne treba da tražimo razloge, zašto on Pribičevića tako nazivlje. Zna ih sam g. Manger. On uistinu treba da bude haran g. Pribičeviću, jer je Pribičevićeva vladavina dočarala i ispunila davni san g. Magera. Stoga svi argumenti samozvanoga Pribičevićeva branitelja nemaju i ne mogu imati one važnosti, koju bi imala obrana, da je napisao jedan objektivni čovjek sa strane.

Kad bi mi prolitali sve brojeve „Smotre Dalmatinske“ i „Našega Jedinstva“ zadnjih godina i kad bi pokupili sve govore rečene u raznim prigodama i raznim austrijskim visokim ličnostima, mi bismo ga mogli nazvati i austrijancem. No to ne ćemo učiniti.

G. Manger znađe ploviti. To mu priznajemo. On se znađe snaći u svakoj prigodi. On je znao biti i pristasa pučke stranke i saradnik njezinih novina, kad je mislio, da bi mogao postići kakvo povjereničko mjesto. On zna tu stranku i ostaviti, kad nije mogla ili nije htjela ispuniti njegove lične težnje. On je znao u novinama pučke stranke napisati članak o kulturnoj borbi, napadajući oštro one, koji traže kulturnu borbu, pa da pošlje par mjeseci u listu protivne stranke opovrgne sve ono, što je prije

napisao. Jer i to je preporuka svoje vrsti onima gore. Kad bi usporedili oba članka, našli bismo dovoljno grade za jedan humoristični list, da se vidi, kako u kratkom razmaku jedan te isti čovjek znađe da zamoči pero protiv one stvari, za koju se prije osobito zalagao.

Pismo iz Zadra.

Sistematsko odnarođivanje naše djece. — Zatvaranje naših škola. — Briga talijanske vlade za Talijane u Jugoslaviji. — Nerazumljivi i štetni nehaj beogradske vlade za Jugoslavene u Italiji.

(Posebni dopis „Narodne Straže.“)

ZADAR, 10. travnja 1922.

U nekim prošlim svojim pismima sam već nešto natuknuo o žalosnom stanju naših škola u Zadru. Danas hoću da Vas malo opširnije o tome izvijestim.

Talijani sistematski rade, da odnarođe našu mladež u školama. Pučke su škole u Arbanasima u tome smjeru već dobro poodmakle. Ove godine su odijelili mušku pučku školu od preparandija. U prvim dvama razredima već se poučavaju djeca samo na talijanskom jeziku, dok je u višim razredima zasada ostalo pri starome. Na taj će način do 2-3 godine potpuno nestati hrvatske pučke škole u Arbanasima. Našu pak pučku školu, što je prije bila na Brodarici, prenijeli su je na Novu Obalu i spojili sa jedinom čisto hrvatskom školom, dok su talijansku na Brodarici umnožili i povećali. Kako čujem s dobro obavještene strane, i tu jedinu našu školu na Novoj Obali kane dogodine potpuno dokinuti. No i sada je već na polovicu talijanska. Učiteljstvo je namine na njoj potpuno talijansko osjećaja, sve su školske knjige napisane u duhu odnarođivanja djece, pjevanje se uči samo u talijanskom jeziku. Dakle i po tome je još mali skok, da se potpuno pretvori u talijansku školu. Slično je sa našim školama u Stanima, Puntamici i Bokanjcu.

Dok se tako proračunano i sistematski odnarođuju naša djeca, dotle Talijani imaju svoje vlastite pučke škole u Šibeniku, Hvaru, Korčuli i t. d. sa svojim vlastitim učiteljima. Njih u njihovim školama sa naše strane nitko ne nadzire. Poučavaju svoju djecu, kako ih je volja, pače, kako piše „Adriatico“, zahtijevaju, da se čim prije otvore njihove škole i u Splitu, te po ostalim mjestima Dalmacije.

Mala Antanta i Rusija.

Ovih je dana imao dr. Kramarž u Kraljevskom Gradcu sastanak, na kojem se oštro oborio na službenu politiku Čehoslovačke i cijele Male Antante prema Rusiji. Svoj govor je završio ovim riječima: „Ne ideja Male Antante, već ideja velikog slavenstva s Rusijom!“

Rado se spominjemo onih burnih časova kada su predstavnici slavenstva u bivšoj monarhiji: dr. Krek, dr. Kramarž i dr. Glombinski 1918. godine u bečkom parlamentu neutrasišno i jednodušno ustajali za slobodu svih slavenskih plemena i uložili sav svoj napor, da bi što prije svanula zora na istoku i došlo do moćnog i jakog slavenstva. Ne ćemo nikada zaboraviti ni one vebne manifestacije po praškim ulicama 1917., kada se još uz austrijske bajunete na cijelo grlo od ušhita pjevalo „Oj Slaveni.“ Živo se još sjećamo i otkrića spomen - ploče neumrlom našem velikanu dr. Kreku u Št. Janžu 1918., kad su bez obzira i straha od bajuneta i strojnih pušaka tu poslanih mađarskih bataljuna,

Kad dakle ljudi ovakve načelne orijentacije brane g. Pribičevića, i kad znamo, zašto ga brane, onda se i ne čudimo što obrana nepozvanih, branitelja ne samo da ne postizava svoju svrhu, nego upravo dokazuje opravdanost i istinitost naših tvrdnja.

Politika ličnog interesa „nesreća je za opće dobro, jer mu ne dozvoljava, da razabire istinu od laži, dobro od zla“.

To nas upravo silno boli, te se u čudu pitamo: Dok njima ruže cvatu i sve im tako lijepo ide za rukom, zašto sve naše ovdje u Zadru lagano, ali krutom, smrću gine i propada? Zar ne misli naša jugoslavenska vlada u Beogradu ništa ozbiljna i odlučna poduzeti, da već jednom zaštititi potlačena i pogažena prava nas podjarmljenih Jugoslavena?

Imali bi se ugledati u Talijane. Talijanski nacioni zastupnici u parlamentu svako malo dana stavljaju hitne upite na ministra vanjskih posala, da li je vlada poduzela kakve korake, da zaštititi talijanske čozotske ribare, koji nesmetano ribare po našem moru i da li misli štiti i braniti nepovrediva prava „delle minoranze italiane in Dalmazia“.

Svatko lako može da odavle vidi i srdi se, dokle doseže talijanska bezobraznost i drskost. No ipak odavle je još i očito, kako se oni brinu za svoje sunarodnjake. Još više nas boli i iznenaduje, kad znamo, da se oni čak prijete represalijama svaki put, kadgod čuju, da se štogod dogodilo kojem Talijanu u Dalmaciji. Odatle se dađe lako zaključiti, što ne bi oni učinili i kakve odlučne korake poduzeli, da bi Jugoslavija zaista proganjala Talijane u Dalmaciji, kao što oni progone podjarmljene Jugoslavene u Italiji.

Zadnji je dakle čas, da naša jugoslavenska vlada uzme u zaštitu naša potlačena narodna prava, tim više, što se ovdje nemamo nikome uteći, budući nemamo svojih zastupnika. I ako pod teškim i nesnosnim talijanskim jarmom, nalazimo se ipak usred Jugoslavije, sinovi smo istog naroda, pak to je i njezina sveta dužnost.

The bull.

nekoliko glavnijih činjenica. Kako da opravdamo bojazan zapadnih evropskih država, navlastito Francuske, koja je ljeti 1920. poslala veliki kontingent ratnog pribora Poljskoj, da sruši rusku armadu i spriječi joj prodiranje na zapad? Pa čemu u isto vrijeme oni česti pohodi francuskih generala u Beograd, tako da je prošle godine predsjednik bivše komunističke stranke dr. Laza Marković bio prisiljen, da usklikne u nar. skupštini: „Gospodo, prije ćete preko nas mrtvih u Rusiju, negoli dignuti proti njoj vojnu ekspediciju, na kojim mu je riječima s ushitom odobravalu čitava naša slavenska javnost? Teška se srca spominjemo i ne možemo nikad zaboraviti riječi našeg delegata dra Spalajkovića na konferenci ambasadora u Ženevi, kojima je u ime naše države zakratio obol stradajućima i umirućima u Rusiji. Zašto je dalje pred mjesec dana sklopljena vojnička konvencija između naše države i Rumunjske? Ta znamo dobro, da se Rumunjska već odavnog ogleda pohlepno za Besarabijom, kao što i bratskoj Poljskoj rastu zubitice za Ukrajinom.

Staviti se dakle na slijepu službu zapadnih država, sklapati vojničke konvencije s onim državama, koje tako očito rade protiv Rusije, a tim ujedno i proti jakom i moćnom slavenstvu, znači samima sebi prije vremena zaželjeti smrt. Mi Slaveni kao da nijesmo svijesni one velike budućnosti, koja u Evropi čeka napokon i slavenstvo, kako je to predvidio i preokao neumrli Papa Lav XIII.

Ne nijećemo danas korist i potrebu sklapanja trgovačkih konvencija, koje bi koristile čitavom slavenstvu, ali znamo predobro, koliko su nam potrebite što uže veze svih slavenskih država, pa i s boljševičkom današnjom Rusijom, koja uvijek ostaje u svojoj jezgri slavenska. To ne smiju da zaborave naši predstavnici i predstavnici Male Antante na predstojećoj konferenci u Genovi. Preko Rusije ne smiju nikako — kao što misle i u tom smislu daju izjave — jednostavno proći. Kroz najkraće vrijeme možda će baš od Rusije trebati i pitati pomoći, pak da im se tada današnja protuslavenska politika ne osveti.

Rad poslanika Pučke Stranke.

Proti redukciji sudaca i sudova u Dalmaciji.

U financijskom odboru kod pretresa budžeta min. pravde uzeo je riječ nar. poslanik dr. Dulibić i oštro napao zaključak o reduciranju sudaca i 3 kotarskih sudova u Dalmaciji kao suvišnih. Po prijedlogu sudije, osobito u Dalmaciji, imali bi se reducirati za jednu četvrtinu tako, da je od 80 sistemizovanih mjesta ostalo pokriveno samo 60. Time se stavilo u pitanje redovito funkcioniranje sudstva, koje ne će moći vrši dostojno ovaj posao kao dosad. Povod tog redukciji dala je žalosna činjenica, što mnoga mjesta nijesu sada pokrivena, a ova je baš razlog, zašto sudski poslovi zapinju. Uza svu najbolju volju sudskog osoblja i napore poslove ne mogu da se poslovi obavljaju onom brzinom, kako zakon sam traži.

Govornik je nadalje dokazao, kako je sekcija namjerno i nepravedno odredila, da se ukinu 3 kotarska suda u Dalmaciji. Navodi historijat postajanja sudova na Hvaru, Blatu i Perastu. Patriotizam naroda i sudaca složno su zahtijevali osnutak ovih sudova. Sa jedne strane zahtijevali su se od općine doprinosi za ustanovu dotičnih sudova, nastala je uštednja u proračunu na kaznenim troškovima i tisuće nadnica radi udaljenosti pri-

štedilo se narodu. Govornik ističe osobito slabe prometne prilike ovih krajeva i radi toga predlaže, da se ne ukinu ova 3 suda i da se redukcija osoblja odgodi za kasnije, kada bude stvoren opći zakon za čitavu državu o organizaciji sudova.

Nakon ovog odlučnog nastupa dra Dulibića ministar pravde dr. Laza Marković izjavio je, da je on proti ukinuću triju kotarskih sudova u Dalciji.

Pri nastavku rasprave o ukinuću sudova, osobito onih na Hvaru, Blatu i u Perastu, dr. Dulibić ponovno je žestoko ustao na obranu ovih sudova i obrazložio, kako država ovim ukinućem ne će imati nikakvih ušteda, nego još većih izdataka i zamjerio je sekciji, da je tako lakomisljeno stavila ovaj predlog. U diskusiji, koja se na to razvila tražili su zemljoradnik Lazić i demokrata Šečerov, da se ne ovlasti ministar pravde za ukinuću tih sudova, nego da financijski odbor odmah odluču, da ih se ukinu.

Na sjednici 11. ov. mj. imala se rasprava zaključiti i glasovati o prijedlogu demokrata dra Šečerova za ukinuću sudova na Hvaru, Blatu i u Perastu. Dr. Šečerov je međutim oštrim nastupom dra Dulibića bio prisiljen, da odstane od ovoga svog prijedloga.

Na ovoj sjednici dr. Dulibić oštro je osudio redukciju sudskih činovnika u Dalmaciji izloživši neminovne posljedice, koje bi iz toga nastale, naime silan kaos i u ovoj grani uprave. O toj stvari nije još donesena konačna odluka.

Za posebno upravno sudište u Splitu za Dalmaciju. Kad se u Zakonodavnom Odboru pretresalo pitanje o broju i sjedištu upravnih sudova, glede Dalmacije uzeo je riječ nar. poslanik dr. Dulibić i obrazložio potrebu, da se za Dalmaciju ustanovi posebni upravni sud sa sjedištem u Splitu, gdje je sjedište apelacionog suda, pošto je Split središte Dalmacije. Govornik ističe, da nema ništa protiv Dubrovnika, ali da on ima loše komunikacije, pa obzirom na centralni položaj Splita drži, da od ovome treba dati prednost. Većina zakonodavnog odbora zaključila je, da se za Dalmaciju osnuje posebno upravno sudište sa sjedištem u Dubrovniku i da se u njegovo područje podvrigne i Crna Gora, i ako je ranije na prijedlog dra Dulibića bilo prevladalo mišljenje, da se ustroji za Dalmaciju posebni upravni sud u Splitu, te je upravo zato zakonska osnova bila vraćena pododboru, da je ponovno pregleda.

Političke vijesti.

Odglasan općinski izborni red za Dalmaciju. Drugi odsjek zakonodavnog Odbora je 10. ov. mj. uzeo u pretres zakon, izrađen od ministra unutrašnjih djela, za općinske izbore u Dalmaciji. U svoje vrijeme općinski izborni zakon za Sloveniju bio je protegnut i na Dalmaciju. Samo je u 1. članu sporazumno sa prvim odsjekom učinjena potrebna promjena redakcija obzirom na jezik i ime vlasti. Odsjek je jednoglasno pristao na ovu redakciju sa jednom izmjenom, koju je predložio dr. Dulibić, da za izberivost ne treba da dotična osoba bude izvrštena u imenik birača, nego da je dosta da ima pravo glasa. Prema tome Dalmacija ima konačno svoj općinski izborni red, te se može da pristupi općinskim izborima u najkraće vrijeme. Očekuju se najdalje za 2-3 mjeseca. I vrijeme je više, da prestanu jednom ti blaženi i mrski komesarijati.

Naša Vlada ne misli popuštati Talijanima. Pokrajinska Uprava u

Splitu nam javlja službeno: „Sa nadležne strane najenergичnije se demantuju glasine, koje se šire o tobožnjim našim ustupcima Talijanima. To ne postoji niti može biti, a to se pronosi samo od onih lica, koja imaju namjeru da stvaraju zabunu kod našega svijeta i koja žele da nas smetaju u radu.“

Iz katoličkog svijeta.

† **Gašo Labaš.** Nakon duge i teške bolesti u svom rodnom Lopudu kraj Dubrovnika umro je ovih dana ovaj poletni i mladi borac križa u svijetu mladosti, u 23. godini života. Od dugo je vremena već bolovao na sušici. Za katolički pokret je živio i radio svim silama uma, svim žarom srca, svom odlučnosti volje svoje. Bio je jedan od najrevnijih članova „Domagoja“ i neumornim sekretarom svih jug. kat. srednjoškolskih organizacija. Opet se mladi kat. pokret zavio u crno za jednim svojim vrijednim članom od koga se s pravom mogao mnogo nadati. Vječni mu pokoj duši!

Skupština „Pavlinovića“. Jug. kat. akad. prosvj. društvo za Dalmaciju „Pavlinović“ održalo je u Zagrebu svoju izvanrednu skupštinu. Osim članova, koji uče u Zagrebu, našli su se na okupu i članovi iz Ljubljane te predstavnici iz Sarajeva i Beograda. Održan je referat o ferijalnoj prosvjetnoj akciji, nakon kojega se stvorio detaljan nacrt rada. Na skupštini raspravljalo se još o nekim važnim pitanjima. Sa skupštine je otposlana brzopjavni pozdrav novom šibenskom biskupu presv. dru Mileti.

„Vešala, vešala!“

„Vešala, vešala!“ kliče sve češće moderna eshaška demokratija i jogu nastala demokratsko-radikalna nacionalna omladina. I kako svi Turci, tako i čoravi Mujo. Kako pokretaško-pobedaški kapurijoni po nalogu vele moćnih gospodara, tako i njihova pašcad vjerna laje i laje, da ih već ceo nesprski svet razume.

„Vješala“ vidim odštampano i na nekom papiru, što se zove „Demokrat“, u nekidasnjem njegovom dopisu iz Murtera. Ti „Demokrati“ murterski dopisnici, primivši dijeljenje aprovizacije u svoje ruke, počeoš siti prijetiti se vješalima, jer — da se poslužim doslovno „Demokratovim“ riječima — „sjetiše se blaženih dana ratne aprovizacije, kad je svijet umirao od gladi, a oni puni svega. Ne mogu se izmiriti mišlju, da njihove Austrije nema više i da se više nikad povratiti ne će“ i zato u bjesnilu traže vješala, da osiguraju položaje. Ta kako i ne bi? Općinom im upravlja č. k. oružnik Nj. Vel. Franz Josefa, a aprovizaciju dijeli č. k. Postmeister Nj. Vel. Franz Josefa, demokratski kolega čovjeka, koji je izabrao Talijana za načelnika i dijelov austrijsku aprovizaciju u društvu s famoznim capovillom iz kasnije talijanske dobe, s čovjekom, koji je, da se opet poslužim „Demokratovim“ riječima, dijeleći potpore „našim ženama na silu otimao novce za ratni zajam“. Kad su dakle ljudi isti kao i u Austriji, čemu onda da za jadnu rajnu budu i metode iste kao i u Austriji! Vješala dakle, je li, demokratijo? To je izgleda posljednje sredstvo „spasa“ općenito za čitavu eshašku demokratiju, pa i za našu mjesnu šaćicu silno demokratski vaspitanih korupcionasa.

Konačno prema onoj: „Reći ti, da mi ne rečeš“ isti „Demokrat“ piše: „Prošla su vremena njihova pašovanja i sile, a budućnosti nemaju, jer im je

kao i prošlost crna“. Jest demokratska gospodo, budućnosti sigurno nemate, jer vam je kao i prošlost crna, ali vaše pošovanje i silu jadan narod i ter kako dobro još osjeća i osjećat će, ali za tako kratko vrijeme, da će vam pri samoobrambenom opozivanju na vješala u zadnjim vašim trzajima lako apeti riječ u grlu.

Eto to vam poručuje onaj, koji za svoj narodni rad sav je sretan, što od vas kao demokrata, koji svoj režim identifikuju s državom, dobiva naziv „protudržavni“.

Murterin.

Naši dopisi.

Murter. na sv. Izidora 1922.

Trodnevno svečano slavljenje zvonaviještalo je narodu radosnu vijest, da u Krešimirovom gradu na starohrvatsku biskupsku stolicu 2. travnja t. g. stupa odlični, učeni, ponizni i pobožni biskup, presv. O. dr. Jerolim Mileta, sin siromaha pučanina, koji i u tudini ostade vjeran svome narodu, 2. ov. mj., t. j. u Nedjelju Muke u našoj župskoj crkvi uz prisustvo svih mjesnih državnih vojničkih vlasti, te narodne muške i ženske škole i učiteljstva poslije sv. Mise bi ispejvan svečani „Tebe Boga hvalimo“, što su dobri Bog i Bl. Dj. Marija iza tako dugog očekivanja obradovali narod šibenske biskupije i providjeli mu dobrog Oca i Pastira. Preko sv. Mise župnik je zgodnim riječima najavio narodu radosnu vijest „Imamo pastira“ i potaknuo vjernike na odanost, ljubav i poštovanje prema sv. vjeri, sv. Ocu Papi, presv. biskupu i svećenstvu. Glavar sela je pak posebnim oglasom pozvao narod, da u potpunom broju pristupi svetom činu i u znak radosti okiti svoje kuće. Iz našeg sela u znak nepokolebive odanosti sa strane raznih vjerskih korporacija i rodoljubnih ustanova odaslano je 12 pozdravnih brzojava našem novom biskupu presv. Mileti. Ovako je naše selo proslavilo ustoličenje svog duhovnog Oca i dobrog Pastira, komu kličemo: Na mnogaja! Blagoslovljen gredi u ime Gospodnje! Osana u višnjih!

— s —

Gradske vijesti.

Sretan Uskrs želi svim svojim suradnicima, dopisnicima, pretplatnicima, dobrotvorima i prijateljima Uredništvo i Uprava „Narodne Straže“

Kraljev odgovor presv. biskupu. Novi naš biskup od Kabineta Njeg. Vel. Kralja primio je ovaj odgovor na svoj brzojavni pozdrav: „Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je narediti, da Vam izjavim Njegovu toplu zahvalnost na izrazima odanosti u ime Vaše i Vašeg sveštenstva kao i vjernika prilikom Vašeg usloličenja.“

Apostolski administrator za oslobodeni dio zadrarske nadbiskupije. Novi šibenski biskup presv. o. dr. Jerolim Mileta odlukom Sv. Konsistorijalne Kongregacije 4. ov. mj. od Sv. Stolice bio je imenovan apostolskim administratorom za onaj dio zadrarske nadbiskupije, koji se već nalazi u Jugoslaviji, sa svim pravima, povlasticama i punomoćima, koje ovoj njegovoj novoj službi pripadaju.

Naš nar. poslanik dr. Ante Dulibić jučer parobrodom iz Bakra stigao je u naš grad, da među svojim milima provede uskrnsne blagdane. Dobro nam došao!

Biskupova slika. Klišej nam nije prišpio za prošla dva broja, pak je donosimo istom danas sigurni, da ćemo tim ugoditi i svojim pretplatnicima i vjernicima šibenske biskupije.

Procesija Velikog Petka. Poslije četiri godine sinoć je opet bila ova naša starodrevna i mila procesija. Bila je upravo velišanstvena. Vodio ju je presv. biskup. Na njoj i u crkvi sve se pjevalo hrvatski. Bila je i „Šibenska Glazba“, koja je putem udarala, i dva odreda vojnika naše ratne mornarice. Prošla je Glavnom ulicom, Poljanom kralja Petra, uz perivoj, obalom pak na Plokatu sv. Jakova, gdje je pred donjim vratima presvijetli podijelio blagoslov, a svečani blagoslov kasnije opet u dupkom punoj crkvi se otpjevanog Psalma „Ispovidajte se Gospodinu“. Cijela funkcija je protekla u uzornom i najboljem redu, a svršila se oko 10 sati.

Za gladnu braću u Rusiji. Obzirom da se po starodrevnom običaju na Veliki Petak po svim župama i crkvama kupi milostinja za Sveti grob u Svetoj zemlji, presv. biskup je odredio, da se na prvu nedjelju po Uskrsu po svim crkvama i župama kupi milostinja za stradajuću našu braću u Rusiji i o tome zgodno vjernicima sa svetog mjesta progovori. O tome je presvijetli izdao i vrlo lijepu okružnicu na sveštenstvo.

Duhovne vježbe za gimnazijalce i realce. U prošlu subotu, na Cvjetnicu i u ponedjeljak obavili su učenički mjesne Vel. gimnazije i Realne gimnazije duhovne vježbe u crkvi sv. Dominika. Rukovodio ih je korizmeni propovjednik don Ante Šare, koji je svojim vrsnim zgodnim i učenim razlaganjem znao uvelike ugoditi đacima. U srijedu je bila skupna uskrnsa sv. pričest. I ako su duhovne vježbe bile slobodne prema „naprednoj i liberalnoj“ naredbi pokrajinskog školskog savjeta, ipak je duhovnim vježbama pristupilo 95% učenika, što služi na čast vjeroučitelju, profesorskom zboru i đacima.

Nova odvjetnička kancelarija. Odvjetnik dr. Henrik Marin otvorio je svoju pisarnu u Šibeniku, kod kazališta, kuća Bodul, I. kat.

Prenos pošte željeznička stanica-poštanski ured i obratno. Dneva 20. aprila t. g. u 10 sati održat će odaslanik ravnateljstva pošta u prostorijama mjesne općine javnu usmenu licitaciju za prenos pošte između željezničke stanice i pošt. ureda i obratno. Broj sobe bit će naveden u javnom oglasu objelodanjenom sa strane općine. Natjecatelji moraju odmah u ime žaobine položiti iznos od 1000 dinara.

DROGARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

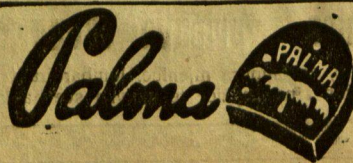
Skладиšte kemijskih proizvoda, iaka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera. Izvršuje svaku izradbu po okul. liječničkom propisu. Primaju se popravci.

Traži se kapitalista kao kompanjon za jednu veću dobro poznatu izvoznu i uvoznu trgovinu u Splitu. Potanje kod agencije „Uspjeh“.

nerazderive kaučuk-pete za cipele.

Priopćeno. *)*Poštovani gospodine uredniče!*

Pošto je gosp. Kessler priposlani pismom u 12. broju „Demokrata“ krivo prikazao incidentat u „Hotel Krka“, molimo Vas, da — na čast istini — uvrstite u Vaš ugledni list ovu izjavu:

Ne smatramo nikoga pozvanim, da nam prigovora, što sjedimo sa osobama „x“ ili „y“, a pogotovo gosp. Kesslera, koji sa Talijanima iz kraljevine igra šaha u kavani „Istria“.

U našem društvu nije bio nijedan član uprave nacionalne omladine, a dosta je žalosno, što predsjednik iste ne poznaje članove uprave.

Prigovor gosp. Babiću, a tek kasnije starosti „Sokola“ gosp. Ljubomiru Montana, nije dao povoda incidentu. Naprotiv incidentat je nastao, jer je gosp. Kessler htio da brown-ingom imponira starosti.

Starosta „Sokola“ razgovarao je sa gosp. savjetnikom Rendićem u pogledu nekoga spora. Kad mu je starosta rekao: „Sutra je sjednica župe, pak će se stvar razbistriti“. Gosp. Kessler nepozvan primjeti: „Možete pozvati na sjednicu i kojeg Talijana“. Starosta mu odvrat: „To se Vas ništa ne tiče, uostalom ovo je privatni razgovor“, a obzirom ne njegov stav nadoda: „Vi meni ne možete imponirati“. Kessler odvrat: „Ja ću Vam pokazati, da Vam mogu imponirati“. Zapitan: „Kao tko?“ odvrat: „Kao predsjednik nacionalne omladine“. Starosta mu nato: „Onda mi pogotovo ne možete imponirati“. Gosp. Kessler uhvatio se za brownieg i rekao: „Onda će Vam ovo imponirati“.

Nato se nekoji članovi društva digoše, a gosp. Mario Lušić poleti prema Kessleru rekavši: „Kessler, jesmo li ljudi, zar da se tučemo?“

Gosp. povjerenik Dr. Lederer potegao je Kesslera za rukav i tako nestade iz restauracije „izvršivši tako svoju dužnost“, kao što ističe u „Pripisanome“.

O navedenome mogu da posvjedoče: Gosp. savjetnik Rendić, Šimun Iljadica, prof. Mirić, Frane Vučetić i Mirko Cvitković.

Zahvaljujemo na ustupijenom prostoru štovanjem
Šibenik, 12. 4. 1922.

Mr. Ph. Ljubomir Montana, Mr. Ph. Ermeland Rocco, Zvonimir Rakamarić, Marko Bačinić, Filip Babić, Mario Lušić, Bogdan Iljadica, Ivo Žaja, Juraj Žarković.

*) Za članke pod ovim naslovom uredništvo ne odgovara.

Kr. ovlaštena prodaja baruta, eksploziva, oružja i municije t. t. JAKOV DULIBIĆ I DRUG - ŠIBENIK časti se javiti cij. općinstvu grada i okolice, da imade na skladištu lagumskog i lovačkog oružja i municije.

MALI OGLASNIK

Prodaje se: kuća nova u Varošu sa avlijom i ostalim prostorijama zgodnim za gospodarstvo, opskrbljena sa vodom i električnom rasvjetom. Obratiti se Upravi lista.

Unajmljuje se lokal (ex Bar Šumadija) u Širokoj ulici, najmoprimac mora kupiti inventar. Potanje kod agencije „Uspjeh“.

Prodaje se: ili unajmljuje nova kuća na tri kata, odmah za useliti, na dobrom položaju. U prizemlju posjeduje lokale, podesne za svaku vrst trgovine, sa dvije koncesije. Obratiti se kod agencije „Uspjeh“.

Kupio bih ili u najam preuzeo jednu trgovinu jestiva i kolonijala u Šibeniku. Obratiti se kod agencije „Uspjeh“.

Traži se kapitalista kao kompanjon za uspostavu jedne trgovine na veliko u Šibeniku. Kuća i lokali za istu sopstveni. Potanje kod agencije „Uspjeh“.

Prodaje se veća kuća u gradu. Obratiti se kod agencije „Uspjeh“.

Činovnik sa višegodišnjem službom, vješt rukovođenju blagajne, sastavljanju predračuna i konačnih računa, zna također pisati na pišaćem stroju, traži namještenje kod koje agenture, trgovine, banke ili kod bilo koje kancelarije. Obratiti se upravi lista.

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK

(HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno ureden i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav. knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za urede, općine i škole. — Skladište školskih knjiga. — Prima pretplate na stručne i periodične časopise svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za pišaće strojeve Stenzil i Karbon-papiri.

Oprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna posluga.

JOSIP DREZGA - ŠIBENIK

Brzajavi: DREZGA - ŠIBENIK.

Telefon inter. 38.

VELIKA PRODAJA U ŽITARICAMA I KOLONIJALIMA.

Prodaja: Sećera, Kave, Pirinča, Sapuna, Građevnog materijala, Nafta, Benzina, Mašinskog ulja.

Sve uz cijene konkurencije.

AUTOGARAGE.**AUTOGARAGE.**

Narudžbe se obavljaju sa vlastitim prevoznim sredstvima: motornim ladama po moru, teretnim automobilima po suhu.

Export vina, ulja i rakije na veliko.

Glavno zastupstvo za Dalmaciju tvornice Ikhera IVANA JELIĆA u Šibeniku.

PAPIRNICI**GRGO RADIĆ**

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica, te šibenskih razglednica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, mioniriranih sapuna, praška za zube i slično, te raznih igrački za djecu. Cijene umjerene!

Bogato skladište šivaćih strojeva

SINGER

kao i svih pojedinih dijelova šivaćih strojeva, šivaćih igala i mašinskog ulja.

Prodaja uz gotov novac i obročnu otplatu.

Na svakom je stroju naznačena cijena, koja je ista za cijelu Jugoslaviju.

ANTE FRUA**ŠIBENIK Glavna ulica.**

Zastupnik gornje tvrtke za Šibenik i okolice.

Veliki uspjeh!**Veliki uspjeh!**

Kod kupnje, prodaje i zakupa nekretnina

Novo ustanovljena

Reklamna i posrednička agencija „Uspjeh“
ŠIBENIK - Gospodski trg 13.

Prima na prodaju, kupnju i zakup

razne trgovine, gostione, kavane, kuće, podkućnice, lokale, vinograde, posjede, velika imanja, lađe i t. d.

Ponude izvršuje na opće zadovoljstvo **Reklamna i posrednička agencija „Uspjeh“.**

Srećke Državne klasne lutrije

I. klasa 4. kolo bit će gotove 20. maja o. g.

Tko je rad, da ih preprodaje ili za sebe lično kupuje — neka se izvoli obratiti mojoj radnji:

Ul. Kneginje Ljubice 16.

Glavna ovlaštena kolektura
Drag. R. Kolakovića - Beograd.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Glavna ulica br. 122

I. kat.

Podružnica Šibenik.

Brzajavni naslov: Gospobanka

Telefon br. 16.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled. — Interesna zajednica sa: Sveopćom zanatlijskom bankom d. d. u Zagrebu i njenom podružnicom u Karlovcu te Gospodarskom bankom d. d. u Novom Sadu.

Glavnica i pričuva skupa sa afilijacijama K. 50.000.000.

Podjeljuje trgovcima kredite, eskomptira mjenice, lombardira vrijednosne papire, kupuje i prodaje valute i devize, prima uloške, na tekući račun i na knjižice te obavlja sve bankovne i burzovne transakcije uz najpovoljnije uvjete.